

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

Świat w Obiegu – ekonomia międzynarodowa i globalne przepływy

Prof. dr hab. Marzenna Anna Weresa,
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Instytut Gospodarki Światowej KGŚ
Email: marzenna.weresa@sgh.waw.pl

Akademia Młodych Ekonomistów, Warszawa 10.03.2026 r.,

Plan zajęć

- Czym zajmuje się dyscyplina naukowa ekonomia międzynarodowa?
- Pojęcie międzynarodowego podziału pracy
- Czynniki kształtujące międzynarodowy podział pracy
- Rodzaje międzynarodowych obrotów gospodarczych
- Gospodarka światowa – jej istota i struktura
- Globalizacja gospodarki światowej i jej skutki

Czym zajmuje się ekonomia międzynarodowa?

Czym zajmuje się ekonomia międzynarodowa?

Ekonomia międzynarodowa zajmuje się analizą współpracy gospodarczej między krajami i przepływami:

- **towarów** (np. zakup przez Polskę samochodów z Japonii)
- **usług** (np. sprzedaż usług turystycznych – przyjazdy do Polski osób z innych krajów)
- **czynników produkcji**
 - kapitał (np. inwestycja firmy Volkswagen w Polsce)
 - praca (np. wyjazdy Polaków do pracy w Wielkiej Brytanii),
 - wiedza techniczna (np. szkoły, firmy i osoby prywatne w Polsce często kupują licencję na system Windows od amerykańskiej firmy Microsoft)
- **pieniądza** (inwestycje za granicą, zapłata za towary zakupione za granicą itp.)

Ekonomia międzynarodowa – 2 poziomy analiz

TEORIA

- prawa ekonomiczne rządzące procesami zachodzącymi w gospodarce światowej

ZAGRANICZNA POLITYKA EKONOMICZNA

- metody i środki kształtowania współpracy z zagranicą

Międzynarodowy podział pracy

- To sposób, w jaki kraje na świecie dzielą się produkcją towarów i usług.
- Każdy kraj robi to, w czym jest najlepszy 👍
- Jedne kraje produkują np. samochody 🚗, inne elektronikę 📱, a jeszcze inne żywność 🌽
- Każdy kraj robi to, co potrafi najlepiej, a potem wymienia się z innymi poprzez handel
- **Korzyści:** ludzie mają więcej różnych produktów, rzeczy są często tańsze, kraje ze sobą współpracują

Co wpływa na to, w czym dany kraj się specjalizuje?

Czynniki wewnętrzne (to co dany kraj ma u siebie):

- Warunki naturalne → klimat, ziemia, surowce (np. ropa, węgiel, lasy)
- Poziom rozwoju kraju → czy kraj jest bogaty, nowoczesny, ma dobre drogi, lotniska itd.
- Struktura gospodarki → czy w kraju jest więcej przemysłu, rolnictwa czy firm usługowych
- Postęp techniczny → jak nowoczesne są maszyny, komputery i technologie, itd.
- System w kraju → jakie są przepisy, podatki i zasady dla firm, itd.

Czynniki zewnętrzne (czyli pochodzące z zagranicy)

- Wpływ innych państw i firm na daną gospodarkę → np. handel, umowy, konkurencja, inwestycje

SGH

Tradycyjny a współczesny międzynarodowy podział pracy

TRADYCYJNY

cechy charakterystyczne:

- podział świata na kraje produkujące surowce
- oraz kraje uprzemysłowione

Ukształtował się w XIX w.;

funkcjonował do II wojny światowej

WSPÓŁCZESNY

cechy charakterystyczne:

- rosnąca specjalizacja przemysłowa wewnątrzgałęziowa;
- dążenia integracyjne;
- wzrost znaczenia przepływu czynników produkcji;
- zmiana priorytetów działania

Gospodarka światowa – co to jest?

- Gospodarka światowa to sieć powiązań ekonomicznych między krajami na całym świecie.
 - Wszystkie gospodarki krajów, które są ze sobą połączone i na siebie oddziałują (współpracują, konkurują o zasoby, itp.).
 - Kraje kupują i sprzedają sobie towary oraz usługi (eksport/import).
 - Między krajami przepływają pieniądze i inwestycje.
 - Firmy działają w wielu krajach i sprzedają swoje produkty na świecie (np. Apple, Google, Nike, Toyota).
 - Kraje wymieniają się technologią i wiedzą.
 - Decyzje gospodarcze jednego kraju wpływają na działania przedsiębiorstw oraz na funkcjonowanie innych krajów (np. cła wprowadzone przez USA na towary z Chin).

Przykład powiązań w gospodarce światowej

- Firma Apple projektuje iPhone'y w USA, części do nich powstają w różnych krajach (np. w Korei Południowej i na Tajwanie), a telefony są składane głównie w Chinach i sprzedawane na całym świecie. 📱🌍
- Jeśli USA podnosi cła na produkty z Chin, sprowadzanie iPhone'ów do USA staje się droższe.
- Wtedy Apple może podnieść ceny Iphone'a, przenieść produkcję do innego kraju albo zarobić mniej na sprzedaży.

Podmioty gospodarki światowej

- **Przedsiębiorstwa krajowe** (działają głównie w jednym kraju) np. LPP (Polska – marka Reserved); InPost (Polska – usługi logistyczne)
- **Firmy wielonarodowe / korporacje międzynarodowe/transnarodowe** (działają w wielu krajach)- np. Apple, Toyota, Coca-Cola
- **Gospodarki krajów** – np. Polska, Niemcy, USA, Francja, Chiny
- **Ugrupowania integracyjne** (grupy krajów współpracujących gospodarczo)- np. Unia Europejska (27 krajów europejskich), MERCOSUR (kraje Ameryki Południowej: Argentyna, Brazylia, Paragwaj i Urugwaj, Boliwia+ 6 krajów stowarzyszonych)
- **Międzynarodowe organizacje gospodarcze** – np. Bank Światowy (<https://www.worldbank.org/ext/en/home> , Światowa Organizacja Handlu (<https://www.wto.org/>)

Jak przedsiębiorstwo krajowe staje się firmą międzynarodową?

Pytanie: produkować w swoim kraju czy w innym ?
A może tylko sprzedawać swoje towary za granicę (eksport)?

Korporacje międzynarodowe podczas opracowywania swoich strategii decydują jakim krajach będą produkować i sprzedawać swoje towary lub usługi

Przedsiębiorstwo międzynarodowe pojawia się, gdy firma decyduje się na inwestowanie za granicą (tworzy za granicą oddział lub filię)

Dlaczego firmy decydują się produkować w innych krajach zamiast tylko w swoim?

- Czy produkcja w innym kraju może być tańsza? Dlaczego?
- Czy wszystkie surowce są dostępne w każdym kraju?
- Dlaczego produkcja w innym kraju może pomóc sprzedać więcej produktów?
- Dlaczego porty, lotniska i drogi są ważne dla firm?
- Dlaczego firmy wybierają miejsca z dobrze wykwalifikowanymi pracownikami?
- Jakie są zalety i wady produkcji w różnych krajach?

Globalizacja czy deglobalizacja gospodarki światowej?

Globalizacja

- Rosnące powiązania między krajami
- Większy handel międzynarodowy
- Produkcja rozproszona po świecie (globalne łańcuchy dostaw)
- Swobodny przepływ kapitału i inwestycji
- Wzrost współpracy gospodarczej (handlu międzynarodowego, inwestycji itd.)

Deglobalizacja

- Ograniczanie powiązań między krajami
- Spadek handlu międzynarodowego
- Przenoszenie produkcji z powrotem do kraju (np. do Europy)
- Wprowadzanie barier handlowych (np. cła)
- Większe napięcia między krajami

PRACA W GRUPACH: „Globalny łańcuch wartości”

- Zadanie grupy (czas: 25 minut)
- Grupa ma opracować mapę podróży produktu przez świat
- Grupy 4–5 osobowe
- Każda grupa losuje jeden produkt:
 - smartfon
 - tabliczka czekolady
 - koszulka bawełniana
 - rower
 - buty sportowe

Grupa ma za zadanie narysować: schemat / mapę i oznaczyć strzałki przepływu towarów (surowiec, produkt, pieniądze, itd.) między krajami i zaprezentować wyniki (czas: 15 minut)

Pytania pomocnicze

- Skąd pochodzi surowiec? (np. kakao, bawełna, metal)
- Gdzie produkt jest wytwarzany?
- Jak jest transportowany? (statek, samolot, ciężarówka)
- Gdzie jest sprzedawany?
- Kto na tym zarabia? (np. rolnicy, fabryki, sklepy, firmy transportowe)

Podsumowanie

- Dlaczego kraje współpracują w handlu?
- Co się dzieje, gdy handel zostaje ograniczony?
- Czy świat jest od siebie zależny?

SGH

Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

Dziękuję za uwagę